

Protokół
z posiedzenia Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej
w dniu 7 lutego 2025 r.

PROPONOWANY PORZĄDEK POSIEDZENIA:

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.
2. Przyjęcie protokołu z posiedzenia Komisji w dniu 20 listopada 2024 r.
3. Przyjęcie protokołu z posiedzenia Komisji w dniu 16 grudnia 2024 r.
4. Wyniki badań rzeki Odry i Kanału Gliwickiego oraz modelowania w laboratorium środowiskowym uruchamiania toksyczności tzw. „złotej algi”; wnioski i rekomendacje naukowców ze Śląskiego Centrum Wody.
5. Sprawy różne i zamknięcie posiedzenia.

Ad. 1.

Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, otworzył posiedzenie Komisji, przywitał zebranych. Porządek obrad przyjęto jednogłośnie.

Ad. 2.

Przyjęcie protokołu z posiedzenia Komisji w dniu 20 listopada 2024 r.

Nie zgłoszono uwag, protokół przyjęto jednogłośnie.

Ad. 3.

Przyjęcie protokołu z posiedzenia Komisji w dniu 16 grudnia 2024 r.

Nie zgłoszono uwag, protokół przyjęto jednogłośnie.

Ad. 4.

Wyniki badań rzeki Odry i Kanału Gliwickiego oraz modelowania w laboratorium środowiskowym uruchamiania toksyczności tzw. „złotej algi”; wnioski i rekomendacje naukowców ze Śląskiego Centrum Wody.

Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych, pani Ewa Owczarek-Nowak, przypomniała, że katastrofa ekologiczna na Odrze miała miejsce latem 2022 roku. Samorzady postanowiły wziąć sprawy we własne ręce – w kwietniu 2023 roku w Cigacicach podpisano tzw. „memorandum odrzańskie” – porozumienie o współpracy pięciu województw, które wraz z uczelniami będą badać Odrę. Planowano skupić się na hydrobiologii, ale problem okazał się szerszy, postanowiono podejść do niego interdyscyplinarnie, a także objąć badaniami również Kanał Gliwicki. Działania podjęło Śląskie Centrum Wody.

Pan dr hab. Andrzej Woźnica, prof. UŚ, Dyrektor Śląskiego Centrum Wody przy Uniwersytecie Śląskim, przedstawił obszerną prezentację – przybliżył zebrany materiał z 2022 roku, omówił przyczyny, skutki, wyniki prowadzonych przez swój zespół badań, wnioski i rekomendacje na przyszłość.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pani Beata Kocik, zapytała, w jaki sposób samorząd województwa może wesprzeć działania naukowców. Wspomniała o konieczności powołania interdyscyplinarnej rady.

Pan dr hab. Andrzej Woźnica, prof. UŚ, Dyrektor Śląskiego Centrum Wody przy Uniwersytecie Śląskim, podkreślił, że gremium musi być interdyscyplinarne, bo badania środowiskowe bez udziału socjologów, historyków i innych specjalności są niemożliwe. W radzie powinni być specjaliści z różnych śląskich instytucji naukowych. Im rada będzie miała szerszą reprezentację, tym większą będzie miała moc przebicia i wpływu na GIOŚ i WIOŚ.

Pani dr hab. Edyta Sierka, prof. UŚ, powiedziała, że nie chodzi tylko o naukowców, bo jest to środowisko hermetyczne, ale ważne jest również włączenie społeczeństwa; nie damy rady nikogo przekonać, jeżeli nie będziemy mieli „ambasadorów” wśród ludzi zainteresowanych działalnością społeczną. Jest wiele organizacji zajmujących się problemami środowiska i ich przedstawiciele byliby bardzo pożądanymi.

Pan dr hab. Andrzej Woźnica, prof. UŚ, Dyrektor Śląskiego Centrum Wody przy Uniwersytecie Śląskim, podkreślił, że decyzje do podjęcia mogą być trudne, szeroka rada pozwoli wyjaśnić, dlaczego takie rzeczy robimy. Łatwo podejmować działania popularne, a znacznie trudniej robić rzeczy gospodarczo istotne, ale trudne do przyjęcia przez społeczeństwo.

Pan dr hab. Damian Absalon, prof. UŚ, wspominał o problemach kompetencyjnych: Wody Polskie podlegają Ministerstwu Infrastruktury, a GIOŚ i WIOŚ – Ministerstwu Klimatu

i Środowiska. Nie zawsze ich stanowiska są spójne. Włączenie w prace osób z regionu, z niższych szczebli, byłoby wsparciem.

Pan dr hab. Andrzej Woźnica, prof. UŚ, Dyrektor Śląskiego Centrum Wody przy Uniwersytecie Śląskim, powiedział, że rada powinna rekomendować, na co powinny być przeznaczane środki finansowe. Działania powinny iść w kierunku dokładnego wyjaśniania zjawisk, aby można było rozpocząć sterowanie nimi. Na szczęście zostały wstrzymane plany opróżnienia Kanału Gliwickiego.

Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych, pani Ewa Owczarek-Nowak, dodała, że Kanał Gliwicki jest atrakcją turystyczną jako zabytek techniki i jest to niewykorzystany potencjał. Gminy byłyby zainteresowane działaniami w tym obszarze i jest potrzebna współpraca na linii Wody Polskie – gminy, dobra wola z dwóch stron. Interdyscyplinarna rada konsultacyjna powinna zrzeszać także przedstawicieli gmin, samorządów lokalnych (Gliwice, Rudziniec i inne miejscowości wzdłuż Kanału).

Pani dr hab. Edyta Sierka, prof. UŚ, podkreśliła, że rada powinna być ciałem „sprawczym”. Przed nami bardzo wiele pytań badawczych, warto byłoby przedstawić naszą prezentację także w innych miejscach.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Józef Kubica, podkreślił wagę uczestnictwa w radzie konsultacyjnej przedstawicieli samorządów. Zapytał o wpływ temperatury wody na katastrofę i o odporność na złotą algę poszczególnych gatunków ryb.

Pan dr hab. Andrzej Woźnica, prof. UŚ, Dyrektor Śląskiego Centrum Wody przy Uniwersytecie Śląskim, powiedział, że temperatura wody zależy także od przepływu i poziomu wody, temperatura wpływa na przyspieszenie rozwoju algi – im cieplej, tym szybciej alga będzie przyrastała.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, podziękował i zapewnił, że temat będzie kontynuowany.

Ad. 5.

Sprawy różne i zamknięcie posiedzenia.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, przybliżył sprawę korespondencji otrzymanej z Przyszowic i Gierałtowic w sprawie eksploatacji górniczej.

Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych, pani Ewa Owczarek-Nowak, wyjaśniła, że na skutek eksploatacji górniczej dochodzi do osiadania, deformacji terenu. Skutkiem mogą być dwojakie zagrożenia powodziowe: migrowanie wód, które dotychczas były pod powierzchnią i podtopienia terenu, który osiadł (temu przeciwdziała się pompowaniem) oraz – jeśli pod istniejącą rzeką nie ma filaru ochronnego – rzeka także osiada i stwarza zagrożenie zalaniem terenów sąsiadujących. Są to sprawy, które kopalnia w jakiś sposób powinna zabezpieczać. Nie wiadomo, jakie były działania gmin w tej sprawie, natomiast samorząd województwa ma ograniczone możliwości w tym zakresie.

Kierownik Referatu ds. geologii i zasobów naturalnych w Departamencie Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych, Geolog Wojewódzki, pani Anna Szulik, powiedziała, że otrzymana korespondencja jest odzwierciedleniem oczekiwań mieszkańców gminy; nie jest to temat nowy, od wielu lat są protesty przeciw działalności kopalni. Żądania mieszkańców są zbieżne z żądaniami różnych stowarzyszeń. Działania kopalni są osadzone w ramach prawnych, są zgodne z przepisami prawa i procedurami uregulowanymi w stosownych ustawach. Prawo geologiczne i górnicze reguluje działalność przedsiębiorcy w obszarze eksploatacji węgla, i aby móc ją rozpocząć, przedsiębiorca musi uzyskać stosowne koncesje. Kopalnia dysponuje taką koncesją z 1994 roku, wielokrotnie zmienianą, ostatnio w roku 2020 (wydłużenie okresu obowiązywania koncesji do 2042 roku). W związku ze zmianą koncesji jedno ze stowarzyszeń zwróciło się do ministerstwa – organu koncesyjnego z szeregiem wniosków, które zostały uznane przez organ za niezasadne. Organ koncesyjny w toku postępowania zasięgnął także opinii właściwych miejscowo organów wykonawczych gminy (wójt gminy Gierałtówice). Organ podkreślił także, że prowadzenie podziemnej działalności eksploatacyjnej z reguły wiąże się z osiadaniem terenu i wystąpieniem szkód, których koszty ponosi zakład górniczy – zobowiązany do ich usuwania. Organ koncesyjny udzielając koncesji nie działa w sposób uznaniowy, tylko na podstawie przepisów prawa. Obowiązuje określona polityka surowcowa kraju i działalność kopalń wpisuje się w tę politykę. Są podjęte decyzje o wygaszaniu działalności kopalń (2049 rok); Polska Grupa Górnicza zawarła umowę społeczną, na mocy której KWK Sońnica ma działać jedynie do roku 2029. Nie zachodzą przesłanki do cofnięcia koncesji. Przedsiębiorca wywiązuje się ze swoich obowiązków, płaci stosowne odszkodowania, ewentualne sprawy sądowe są zwykle wygrywane przez przedsiębiorcę.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, powiedział, że Komisja nie może podjąć żadnych kroków i mogła jedynie zgodnie z wolą Przewodniczącego Sejmiku zapoznać się z tematem – Przewodniczący Sejmiku zostanie poinformowany, że sprawa była przedmiotem obrad komisji.

Członek Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Józef Kubica, zaapelował o większą frekwencję członków Komisji na posiedzeniach.

Przewodniczący Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej, pan Bronisław Karasek, w związku z wyczerpaniem porządku obrad zamknął posiedzenie Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Bronisław Karasek

Przewodniczący
Komisji Środowiska i Gospodarki Wodnej